

Zas Latweefchu draugs.

1844. 13. Juli.

28ta lappa.

J a u n a s f i n n a s.

Is Rihges. Niswina neddelâ tē muhrneeki jauna namma preekschâ us farwahm augstahm stekkeh m strahdaja, bet weens no winneem, woi apreibis woi isflidhis, nokritte semmē us eelas, un tik breefnigi fadausijahs, ka, kaut gan zittai ap winnu tuhlin sahje publetees, winsch tatschu drihs sawu garru islaide.

Is Parishes. Ak tawu leelu gudribu, kas tur schinnigaddâ pee teem, raudsichanas deht salikteem skunstigeem darbeem parahdijahs! Bet par wisseem ammatneekem bija scho reisi tee atflehgu kalleji dauds skunstes darbus faneffuschis; jo no ta laika, kamehr weens kollejs, skunstigu atflehgu taisijis, saweem ammatabeedreem dewe sinnah, ka winsch 5000 frankus (rublus kappera) tam doh, schoht par dahwanu, kam laimetohs isgudroht, us kahdu wihs winna atflehga atflehsama, kamehr weens pah ohtru zekahs ar sawu gudribu, zits zittu grihb uswinneht. Taggad arri weens jau 10,000 frankus isfohljis zittam, kas winna gudribu panahktu. Weenu atflehgu tur parahdija, kas tik tad atwerrahs, kad spals 37 reises irr apgreestas; zittai atflehgai bija rakstu-sihmes skunstigi uskaltas, un schahs pehs wahrdeem papreeksch bija ja-faleek, pirms atflehsahs. — Parahdija kalleji arri skunstigas kastes, ko taisijuschis, kur naudas drohschi glabbah. Zittai kastei tahda atflehga, ka no tahs itt ka no pistota, kad saglis nahf uslauft, schaujahs lohde ahra, un winnam eet zaur kruhtim. Zittai kastei ahrumâ no abbahm puffedm stipras dsel ses dohdahs ahra, kad saglis pee-eet, un to ka ar rohkahm fanemm zeetu. Zitta kaste atkal ta fataifita, kad zits zilweks to aisteek, tuhlin musikis atskann. Luf, kahdas gudribas!

Lai taws tehws un tawa mahte preezajahs, un lai ta lihgsmojahs, kas tew irr dsemdejusti.

Mabbaga semneeks Wahsemme sawam lungam 10 dahderus bija parradâ; un tam wajjadseja woi scho naudu noliktâ deenâ makfah, woi us weetas atstah sawu nammu un wissu mahjas-buhshanu, un to zittam jaunam fainneekam nodoht. — Scham pascham fainneekam bija dehs, kas Wahzu keisera karea-spehka par saldatu deeneja, labs, gohdigs puifis. Zas, dsirdejis, kahdas behdas tehwm gaidamas,

luhdsfe fungu ar gauschu luhgschanu, lai wehl pazeeschahs ar mihstu tehru, un gaida fahdu laizinu, kamehr tas spehschoht maffahr. Bet ne kâ; wiffas luhgschanas par weltu! — Bet dehs labpraht tehru gribbeja isglahbt. — Klaufatees, fahds padohms tam prahtâ schahwahs. Nudéen gan sawads, tomehr tohti flawejams un teizams, tapehs ka zehlahs no ihstenas mihlestibas ween. Dâschl tâ tekfeer, mihsti lassitaji, un dsirdefeet, fo schis saldats darrija.

Lai semmê irr wezs likkums, kas falka tâ: ifweens, kas saldatu behgli fawemm, un us pulku atpakkat wedd, tas dabbu 12 dahlderus par atmakfaschanu. — Nu winsch nodohmaja tâ sawâ prahtâ: gribbu aisbehgt, un mans brahlis lai tad man pakkat skeidsahs, un manni fawemm zeeti; tad dabbuhs to sinnamu maffu, un ar scho naudu lai tehwa parradu maffa un flaidri islihdina; tad tehws paliks sawâ nammâ un pee labba gohda. Ez nabbags kluffi gan pahrzeerichu to geuhru strahpi, kas saldatu behgta teesa irr! (prohti: tahdu behglu nospijze: tam us plikku mugguru zau garru saldatu-eelu jastaiga, un ifkats saldats, kam tas eet garram, to ar garru rihtstu graisa.)

Kâ nodohmajis sawâ firidi, tâ it teescham arri darra; aisbehgt no pulka; brahlis dsennahs tam pakkat, fawemm to zeeti, aiswedd winnu atpakkat, un dabbu riktigi sawu maffu. Tomehr ne weens ne warreja ispraht, kam schis labs saldats bija behdhis, kas allasch gohdam ween lihds schim bij turrejees, ne fahdu grehku pelnijis, wo fahdu wainu lihds schim darrijis, faut ilgu laiku jau deeneja schinni pulkâ. Tehws un mahte ar it nikneem, spihweem wahrdeem winnam pahrmette scho nedarbu, ar fo wiffem leelu kaunu effoht darrijis; un winna wirtneeki, kas winnu mihstoja, tee scho speede, lat drohschi isteiz to wainu, par fo aisbehdhis. Bet ne kâ; ne teize wis; un jebfchu wiffem tohti schehl bija, tahdu labbu wihru fohdicht un kappah ar schaggareem — bet dabbuta behgta teesu!

Kad bij pahrzeetis sawu strahpi, tad nabbags geuhsti nopubschahs, un falka: flawehts Deews! nu irr pa gallam, un sawu tehru esmu isglahbis! — Schohs wahr, dus zitti saldats dsirdeusch, isteiz tohs tuhdat kapteinam. Tas nu, bischicht famanidams to ihstu wainu, fahk to labbu saldatu zeeti un aschi isklaufnah. — Pa tam aisneff brahlis tehram tohs 12 dahlderus, fo par algu bij dabbutie. Bet schis ne schellinu ne gribb nemme no schahs affins-naudas, bet wehl neqanti isfunn sawu dehlu, tam geuhsti pahrmesdams, kam tâ darrijis. Nostumstahs brahlis, ka par nepateesu, labba darba deht, scham wehl tahdi lahsti ja dsird no tehwa; un sawâs dusmâs nu taifnibu isteiz, un flaidri isfalka, par fo brahlis aisbehdhis; ka to no tihras mihlestibas ween darrijis, gribbedams mihstu tehru ispestiht no nelaimes un trubkuma. — Nu, arri tehws wirts ne kawejahs, peeluhgt mihstu dehlu, ka tas winnam, ne sinnoht, pahri darrijis ar sawu aprahschanu un geuhstem wahrdeem.

Kas ween scho leetu dsird, ar preeku trishnodamees teiz un flawe gohdigu saldatu deht tahdas leelas mihlestibas us wezzakeem; bet pats nu wehl baschjahs, un bohstahs ka tiffal wehl zittu jaunu strahpi ne dabbuhs por to, ka sawu keiseru tik labb kapeewihlis, ar teem 12 dahlderem. — Bet tobrihd waldija tas flawejams, un Wahsemme wehl

jaukâ peemlânâ buhdams Jahseps, tas Oherajs. Tam bij tohti leels preeks, kad dsirdeja, ko schis saldats darrijis, sawu rehwi mihtodams. Preedewe winnam labpracht to wainu, ko bij darrijis no leelas mihtestibas; un dsirdejis, kahds labs, klausigs un gohdigs saldats allasch lihds schim bijis, un ka wiffi weenâ murte tam schaddu gohda-leezibu labpracht dewe, scheinligs keisers winnu us weetas wehl zehle par wirsneeku, dahwinodams winnam to naudu arri wehl klagt, kas waijadseja wirsneeka dah gas drehbes un mundeerianu fewim gabdacht. E†††n.

Das scheinlirdigs gans.

Zau buhs wairak, kâ 10 gaddi, tad atradde tschetri wihri Wahjsemme meschâ masu behrniu, kas 8 lihds 10 deenas warreja wezs buht, un — Deewam un zilwekeem schein! — tur gulleja, ar lappahm un fuhnahm aplachts, luppards eetihts; tahrpi jau bij redsami; fudres nabbaga behrnia meefu ehde, un arri jau mehle mudscheja no tagm, kâ no tahrpeem. Apdohmajeet, kâ schis atstahs bahrsch isstattijahs! Preeks par to atrastu mantu wihreem nu gan tik leels ne bij, leelaks gan buhtu bisis, ja buhtu atradduschî naudu. Zits us zittu stattijahs, itt kâ gribbedami praffiht, kas schê jadarra. Pehz ilgâs apstattichanas fazzija pehdigi trihs wihri: ta behrna nedrihtstohet lihds meht, bet papreeksch waldichanai sinna jadohdohet, un lai ta darroht, ko gribbohrt. Bet tam zetturtam wihram bija lobbaka firds. Das apscheinlojahs par to nabbagu behrniu, kas gan zittadi buhtu nomirris, ja to tur wehl ilgaki buhtu atstahjuschî. Wirsch dohmaja: tew pascham ne kas dauds naw, tew irr feewa ar peezeem behnceem; bet tas, us kurren wiffas azzis gaida, un kas teem winnu bairribu dohd sawâ laikâ, arri scho masu tahrpiinu nellks baddâ nomirt, — tas, kas to jaunu kraufku brehlschanu paklausa. — Tâ wirsch to masu behrniu fanehme un sawai feewai aisnesse, kas gan eefahkumâ azzis isplehte, bet kurrei pehz tatschu firds driht palikke mihtsta un kristigi apscheinlojahs. Winna to behrniu notihrija, kohje to, kâ mahti, un tam tâ to dschwibu usturreja. Zuhls laikam prasseet: »kâ nosauz scho scheinlirdigu Samariteri?« — Klauset! wirsch irr tas zuht'gans Konrads Stuhmann. — Tif lihds zitti scho winna darbu dabbuja sinnah, tad arri winneem firds tappe mihtsta un affaras nahje azzis no scheinlastibas un mihtestibas. Tâ zitti dsinnahs, mihtam zuht'gannam palihdseht. Un winni darrija ar sawu labbu rohku, ko kreisa wis nesinnaja, un tâ winnam arri ne fenn dahwinaja 200 dahlderus. — Tâ tas Kungs arri jau schê wirs semmes brihscham to labbu darbu atmakfa. Labbi tam, kas strahda, kamehr wehl gaisma irr!

P. — p—.

Kas tad ja-darra, kad bischu behrni woi speeti us sawu wezzu mahju atpakkal eet.

Zahds speets, kam sawa mahte klagt, ne kad ne ees atpakkal; bet kad kahds tâ darra, tad winna mahte woi wehl ne buhs isnahkuse, jeb ta, kad arri isnahje, buhs fur nofrittuse un ne spehuse uszeltzes. Ja winna buhs palikkuse wezzâ weetâ, tad winna tanni paschâ walfara eefahts duhdohet un tas trauks nahkofschâ deenâ (ja buhs labs laiks) atkal behrnus laidigs, bet agraki, ne kâ zittas deenas. Tad no pascha

rihta pee ta kohka wakte, aisebaf tam tohs isfreijamus zourumus un til weenu ween pamett wallâ, pa kuru wiffahm bittehm ja-iseet. Ja nu nomanni, kad mahtite iseet, tad to nofer, eesleez krahtinâ, un ja wakkar kahdas no tahm bittehm jau effi fanehmîs, tad tahm peeleez flaht un ardari wezzom traufam wiffus zaurumus atkal wallâ.

Bet ja ohrâ deenâ, kad jauks laiks, ne behrni, neds mahte isnahk, tad ta mahte buhs wakkar pee fanemshanas sudduse, woi wezzas bittes wiinu nomohzijushas, jeb ta kur nokrittuse un pohstâ gahjuse, tad tos traufs nahkamâ deenâ jau zittus behrnus ne laidihs. — Un ja nuperreshanas laiks jau pahrgahjis un rudden's flaht, tad us jaunem behrneem wairs ne gaidi, bet fanemtu speetu labbat' laid atpakka pee wezzahm bittehm.

—s—n.

Râpehz fanemtas bittes daschu reis' ar wiffu mahti atkal aiseet prohjam.

Das warr tad noiftr, kad bittehm tas traufs ne patihk, woi kad pelles, fakki, schurkas woi tahpri eekschâ jeb ahr'puffe irr gahnijushes, woi kad zittadi traufs peefmirdinahts, ko tihras bittes ne panefs. — Warr arri buht, ka winnas jau preeksch-laikâ fewim kur kahdu wairak patihkamu weetu usmellejushas un ta deht kahdâ jaukâ deenâ lihds ar mahti reisê turp aiseet.

Ja deht preeksch ta laika, kad bittes behrnus laisch, ne taht no sawa dahrsa kupsôs kohkôs uswelz trihs woi tshetras drawas, tâ, ka wiinu lohdsini stahw us rihta woi us deenas widdus puffi un eekschu tahm isbers' ar lawendekehm un bischu sahlehîm, woi mellishehm, tad tawas bittes ne ees-tahlumâ tahdu weetu mefleht, ko tê pat atraddihs.

Arri warr buht, ka weenam poscham pulkam irr wairak mahtites; pirmam speetam tas gan ne noteek, bet pee wehlahajeem daschu reis' tâ trahpahs. Kad irr diwi woi trihs mahtites, tad tahs eefahk sawâ starpâ kautees. Kad nu tahs pahresas teek no-kautas, tad paleek meers, un saime klaufidama fahk strahdaht; bet kad weena ohrtru dsennadama daschu reis' isfreen ahrâ, tad wiffas bittes ar leelu trohkfni dohdahs pakka un reisê isgaisst.

Arri tahdi behrni atstahj sawu weetu, kam ahlawa mahtite. Gan tee arri kahdu laizinu strahda un schuhaus laisa, bet pehz mas deenahm woi neddetahm tomehr sawu ahlawu mahti atstahj un pee zitra pulka peemettahs, kam arri sawu meddu aiseens un tuffschus waffus ween tê atstahj. Tahdu speetu ne schehlo, jo tahds ne kahdus augkus ne nestu.

—s—n.

(25tai un 26tai lappai pawaddons no wessela bohgena, kur atrohdaht: I. Yamahzishana preeksch teem, kas pehz ta ihsta debbes-zella prassa. 25ta nodalka, un II. Dseesma: Ko buhs sinnaht, kad grihb palikt swehts. — 27tai un 28tai lappai arri pawaddons no wessela bohgena, kur lassamas I. Zounas sinnas: 1) Jê Dsehrbenes draudses: pahr winnas 2treem bisbeles swehtkeem; 2) Jê Wahzsemmes, kahda ta grahamata, ko tur Elberfeldes pilsehtas mahzitaji un draudses wezzaji islaiduschî prett to, ka laudis leekai dserfchonai padohdahs, ka swehtdeenas ne swehti, kâ wajjaga, un ka dshwo neschlihti. II. Peekta nodalka nò tahs kristigas isfraidroschanas to 10 Deewa bauflu; un III. Trihs jaunâs jantashanas.)

Lihds 12. Juli pee Rihges irr atnahkuschî 858 fuggi un aisebraufuschî 757.

Brihw drikkelt. No Widsemes General-gubernementes puffes: Dr. C. E. Tapiersky.

Latweefchu drauga

p a w a d d o n s

pee № 27 un 28.

6. un 13. Juli 1844.

J a u n a s f i n n a s.

Is Dsehrbenes draudses, Widsemme. Schodeen, tanni stâ swehdeenâ pehz waffaras swehtku atswehtes, mehs sawus ohtrus bihbeles=swehtkus es sam swehtijuschl. Bij' jauka, preeziqa deentka! Mahjstas behrni muhsu basniziku bij' ispuschkojuschi ar sakkumeem un pukkehlm; mums ween bij' schehl, ka muhsu jaunam Deewa nammam ruhmes nebij' deesgan, wiffus Deewa wahrdu mihtotajus sanemt, kas schodeen bij' fapulzejuschees; jo zitteem bij' jastahw ahra puffed. Deewa kalposchana eesahzabs, ka isfwehdeenâs, ar dseesmu un liturgiu; pehz tam schahs draudses mahjitajus to Rungu peeluhdse, lai winsch draudsi apfwehctitu ar sawu swehtu garru, un sawu baggatu Deewa palihgu schehligi winnai pasneegtu, ka bihbeles-beedribas darbs labbi warretu isdohtees. Spreddiki (pah' swehdeenâs ewangellistumu: Luth. 5, 1—11.) zeenigâ Raunas-mahjitajus ar mihtem un saldeem wahrdeem fazzija. Kad pehzspred' dika foblas-behrni kahdu fobra-dseesmiku us ischetrachm balsim bij' nodseedajuschl, tad muhsu mahjitajus to gadda-rehkenumu *) nolassija. Urri zeenigi Erikates un Tirtses mahjitaji muhs schodeen bij' apmeklejuschi un apdahwinaja muhs ar kahdahm jaukahm sinnahm par debbesu-walstibas waitroschanu, kas wiffur redsama, isstahslidami, kahdas

*) Tas gadda rehkenums, ko muhsu mahjitajus draudsei preefch-lassija, irr schis:
 Schai gaddâ (no 30tas August m. d. 1843 g. lihds 25tu Juni m. d. sch. g.) muhsu Dsehrbenes un Drustu draudsei pa wiffam 2781 bihbeles-beedri irr bijuschl; schee bij' samettuschl — — — — — 123 rubl. 34 kap. sudr. n.
 par 41 Latw. bihbelehm un 93 Latw. puffedbihbelehm, kas zittas
 par pilnu naudu, zittas par lehtaku naudu irr pahrdohstas,
 eenahze — — — — — 47 " 10½ " " "

fobpâ 170 rubl. 44½ kap. sudr. n.
 No schahs naudas mehs effam isdewuschl par drikketahm
 bihbeles-sihmehm un par 50 Latw. bihbelehm un par 128
 Latw. puffedbihbelehm, kas schê tikke eesectas — — 165 rubl. 49 kap. sudr. n.
 Lahdê wehl paleel 4 rubl. 92½ kap. sudr. n.

- 1) No leelas Rihgas bihbeles-beedribas bijam
 dabujuschl par mihtestibas dahwanu: — 11 L. bihb. 28 L. puffed. 4 W. bihb. 2 W. puffed.
- 2) No Jaun'-Veelalgas bihbeles-beedribas par
 mihtestibas dahwanu: — — — — — 12 " " — " " — " "
- 3) No Jehsu-Ahraisches bihb., beed. par mihl. dahw. 5 " " — " " — " " — " "
- 4) Effam pirkuschl: — — — — — 50 " " 128 " " — " " — " "

Rohpâ 66 L. bihb. 168 L. puffed. 4 W. bihb. 2 W. puffed.
 No schahm swehtahm grahmotahm tikke zit-
 tas pahrdohstas, zittas ischekintotas: — 60 L. bihb. 143 L. puffed. 1 W. bihb. 2 W. puffed.
 Taggad wehl atleekahs: 6 L. bihb. 25 L. puffed. 3 W. bihb. — W. puffed.

brilnuma-sihmes noteefoht, tikpat zaur bihbeles-beedribu darbofchanahm, kà arridsan zaur teem tizzigeem Deewa kalpeem, teem missionareem, kas sweschàs semmès teem paganeem to ewangeliumu ta frustà fista Vestitaja atnefs. — Vehz ta rehkenuma flaidri warr redseht, ka muhsu Dsehrbenes un Drustu draudses bihbeles-beedribas darbs sawà pirmà gaddà irr isdeweès. Teescham mehs labbi ne sinnam, par fo mums wairak ja preezajahs, woi par scho leelu bihbeles-beedrineeku pulku, kas no sawas nab-badsibas sawus artawus irr famettis, jeb woi par to leelu naudas krahjumu, jeb woi par to leelu baddu un kahroschanu pehz tahm swehtahm grabmatahm? Bet to go hdu un pateifschanu mehs dohdam ween Tam, kas ween zeenigs irr nemt gohdu, pateifschanu un flawu! Muhsu luhgschana un firde wehleschana paleek tahda: Tas mihtajs Kungs, kas muhsu darba eefahkumu tik baggaatigi irr apwehtijis, tas pats gribbetu arridsan us preefschu mums schehligi palihdseht, ka muhsu bihbeles draudses beedrineeki no sawas pirmas mihlestitas ne atstahntu! — Drustu-draudse arri us preefschu ar Dsehrbenes draudsi par weenu bihbeles-beedribu paliks saweenota, bet — ja Deews palihds — sawà paschà basnijà wehl schai gaddà sawus bihbeles-beedribas swehtkus fewischki swehtih.

59.

Is Wahzsemmes. Elberselde, eeksch Wahzsemmes, weens pilssehts. Tur ne fenn bija sapulgejuschees mahzitaji, un kas pee draudseem preefschneeki, farunnatees par sawahm leetahm, un tee paschi farakstijuschi grabmatu, tur tà bija rakstijis: »Ja tas Kungs sawai draudsei ahriku meeru un labbus laikus dohd, tà ka warr dsihwoht, tad usaug ne retti ar kweescheem arri nelabba sahle; pee bihjaschanas, fo Deewa wahrdi padarra, parahda arri grehki un netikkumi sawu spehku. Tad peenahkabs wisseem, kurrus Deews par dwehseles fargeem sawà wihna-kalnà darrijis, ne zeest klufsu, bet tuinsibas darbus norahnt, un besdeewigus pamahziht no Deewa puffes. Arri muhsu draudses tahdas nelabbas leetas parahdijuschahs, un laikam wiffi ustizzami dwehseles ganni muhsu semmes gabbalà jau daudseisi no firde un ar spehku tur pretti strahdajuschi. Bet kad pehz tahdahm mahzifchanahm un norahschanahm grehki to-mehr ne mittahs, un tee no daudseem ne pa wiffam wairs ne par grehkeem ne tohp turreti, un tapehz arri jo deenas jo wairak bes wiffas behdashanas teek darriti, tad tahda buhschana wiffus, kurreem gribbabs, ka dwehseles tiftu glahbtas, dsenn tur pretti kophà strahdahnt. Tapehz arri mehs, mahzitaji un draudses wezzaji, kas mehs sanahkuschchi par sawahm leetahm farunnatees, to atsihstam par tahdu leetu, kas mums darriht tohti peenahkabs, ka mehs kophà leezibu dohdam par teem grehkeem, kas muhsu draudses; ka tee, kas no teem peewilti un sagrahbti, sawu leelu wainu un noseedsibu atsihtu; un zitti atkal tiftu mohdinati, ar mums saweenotees, mohdrigeem buht un Deewu luhgt, ka tas nelabbums mittetohs. — Tahdi grehki, kas wairak ne kà zitti pee daudseem redsami, irr treladi: dserschana, fwehdeenas gahnifschana un neschlihta dsihwofchana, fewischki pee jaunekteem. — No tahs ne-isteizamas nelaimes, kas zaur dserschanu muhsu starpà noteek, naw waijadzigs, dauds fo runnahnt. Zumè pascheem tas jau isdeenas preefsch azzim, ka zilweli zaur tahdu grehku sawu meesu un dwehselel famaíta, sawu laizigu labbumu isposhta, lihds ar fewi fewu un behrnus eewell garrigà un meefigà nelaimè, un ka brandwihna dserschana

plafchs zetsch us dauds zitteem negantumeem un grehkeem. Juhs daudsreisi redse-
 juschi, ka arri goshdigus, darbigus, deewabihjigus zilwekus, no kurreem Kristus draudse
 wiffu labbu zerreja, schis grehks, winncem pascheem ne mannoht, peemihle un sawaldsi-
 naja, un ka no ta laika teem ee-eeschana eefsch dsichwibas un meera bija aisdarrita. Juhs
 gan sinnafeet, ka schis grehks zeetaki, ne ka dauds zitti, sawus kalpus sawds walgds turr,
 un ka daschi laudis paleek eefsch tahdas grehkoschanas, dohmadami, ka ne mas ne warroht
 no ta walkam tift, un zitti sewi wiff, dohmadami, ka schis grehks tapehi, ka to ne itdeenas
 darra, un ne ta, ka jau padauds, winncem ne skahdejoht. Bet klausajtees par wiffu to
 to skaidru leezibu no Deewa wahrdeem. Tas Kungs sakka: Sargaitees, ka kahdu
 briedt juhsu firdis ne kluht apgrehtinatias ar leeku efschanu un peedferschanu un ar
 subdischanu pehz usturra, un schi deena peepeschi jums usbruks (Luk. 21, 34.). Un
 tas Apustuls mahja: »Ne peedferreetees ar wihuu, kas irr neqaddiga buhschana, bet
 tohpeet peepilditi ar to Garru« (Ewes. 5, 18). Jesaijas isfauz: »Wai teem, - kas
 aari zehluschees pehz stipru dsebreenu dsennaohs, un kawejahs lihds tumfbai, kameht
 tas wihns tohs sakahrse (Zes. 5, 11.).!« Pahwils leezina, ka dsehraji, kurreus winsch wee-
 na kophâ faleek ar sagleem, un laupitajeem un lazzeekteem, Deewa walstibu ne eeman-
 tohs (1 Kor. 6, 10.). Tapehz mehjs jums, kas juhs, woi wisseem sinnoht, woi fleppeni,
 ar scho grehku sapinnuschees, eefsch ta Kunga wahrda peekohdinajam, no wiffas firds
 no scha grehka attraisitees un no tahdam nelaimes faitehm isglahbtees. Un kad da-
 scheem isdewees, ka, gribbedami sawu wesselibu, sawu labbu sawu, un zittu laizigu
 labbumu wehl usturreht, no scha grehka atstahjuschees, — kad Seemet Amerikâ un Eng-
 lendaru semmê, ta ka schê un tur Wahz semmê ar fahribas-beedribas palshgu tuhfto-
 schi tam atfazjijuschî, — kam tad buhs dohmaht, ka ne warroht ar Deewa spehka un
 Deewa gara palshgu luhkoht, no ta walkam kluht? Mehjs juhs, kas juhs brandwih-
 na dferschanu wehl ne effat eeradduschî, mahjam, brandwihna dferschanai pa wiffam
 atfazjiht, zaur ko ween ihsten warreet pasargatees no scha tauna; un jums wezzakeem
 mehjs peekohdinajam, pah saweem behrneem wakteht, ka ne us scho pasuschanas
 zellu ne dohdahs. — Tahda patte behdiga leeta irr schi, ka ta dusseschanas deena,
 ko Deews mums muhsu dwehselei par swehtibu dewis, un ko buhs, ka winsch gribb,
 no firds swehticht, daschadi pez mums teek qahnita ar nepeeklahjigahm lusteschanahm,
 woi arri ar darba strahdashanu. Mums ja-noscheshlo, ka tirgus un tauschu lustescha-
 nas daschâs weetas, un fahrdinaschanas us grehkeem swehtdeenas irr, un ka pulks
 nelabbu darbu, par ko subdieschanas pee teefahm, swehtâ deenâ notizzis. Daschi
 kuprschojahs, pirk woi pahredoht ta patt swehtdeenâ, ka darbu deenâ, un zitti strahda
 wiffadus darbus. Ta laudis besdeewigi Deewa bauflibu pahrfahp un mums parahda,
 ka Deewa bihsaschana un mihlestiba daschâs firdis suddusi, un turpretti nelahga pa-
 faules-mihlestiba un mantas, fahri'a eemettusees, un jau arri tee negohdigi ougti no
 ta nahk redjami. Deewa wahrdis mas wairs mihlo, un pateesibu wairs ne zeent, ne-
 taifniba wairojahs, un mallu mallâs Deewa dahwanas istehre; topehz arri drihs redse-
 sim neswehtibu, un jo deenas jo leelaku nabhadfibu darbu-tauschu fahritâ. Jo stipraki
 mums tad sawa balfs ja-leek dsirdeht prett schahdeem grehkeem. Preeksch jums, kas
 juhs ar besdeewigu lusteschanu ta Kunga deenu pawaddait, mums ja-leezina, ka ta

pafaula pa-eet un wiinnas kahriba, bet tif tas, kas Deewa prahtu darra, paleef muhschigi. Mehs runnajam us jums, kas juhs swehtdeenâs strahdajeet, un fakkam: ko tas zilwekam palihds, ja wiffu pafauli eemanto, un sawu dwehfeldi ne apfobpj? Mehs luhdsam namma-tehrus un fungus, lai jel us to luhfo, ka ta Kunga-deena eefsch wiinnu mahjahn un no wiffeem mahjas, laudim par isi un kristigi tikru swehtita. Mehs peekohdinajam teem, kas lihds schim sawâs mahjâs darbu strahdajufchi, wairs ne tâ apgrehfotees, un sawjam us wiffeem, kas laifli palikkufchi Deewa wahrduf klausitees un lasfifht: lai mehs Deewa-nammu ne atstahjam, ko daschi darra, un lai arri zits zittu pamaahjam. Ne no waldischanas liffumeem, kas tif par ahrigu peeklahjigu buhschanu warr gabdahr, bet no ta kristiga prahta, zil wehl muhsu draudses irr, mums ja-zerre, ka us preekschu ihstena swehtdeenâs swehtifchana buhs. Lai Deewa gars muhs dsenn, ka mehs weenprahtigi paleekam, tâ patt kristigi, kâ muhsu tehwi dsihwojufchi, dsihwoht, un tahdus grehfus arstahr; lai ta swehtiba pahr mums nahktu, ko Deews schai deenai un tizzigai Deewa-kalposchanai irr fohlijis. — Kad wehl taggad to neschkihstu dsihwofchanu pecinnam, kurrâ daudsi no muhsu jaunekteem, tad tur gan daudf wajjadsetu fuhdscht; jo Deewam schehl, meefas-darbi arri muhsu draudses redsami. Jaunektu kahribas, kurras meesu un dwehfeldi famaita, irr warrenas, un kas fleppeni no grehfkalpeem noteef, par to ja-kaunesahs runnah. Bet mehs fakkam ihpaschi par to, kâ tif daudf zilweki neapdohmigi un besdeewigi eedohdahs laulibas kahrta. Jo isfkattahs, ka daudsi pa wiffam aismirufufchi, kahda swehta kahrta ta irr, ko Deews patf eestahdijis un ko Ewangeliumu mahjiba par weenu sihmi un parahdischanu nosauz no tahs saweenofchanas, kas starp Kristus un wiinna draudses. Isfkattahs, ka wiinni arri to ne faproht, kahds kaunums no laulibas jau schinni dsihwofchanâ jellahs, ja wiinn kâ akli, un pehz sawas firds kahribas tai eedohdahs. Zitti ne kaunahs, ar zitteem kohpâ dsihwoht, kaut gan paschi laulati; pee laulafchanas atkal nahf zitti, kas sawu gohdu jau pasaud:jufchi. Wiinni nahf, ne grippedami Deewa wahrduf few par swehtibu preeksch sawas saweenofchanas, bet tif par apfeggu saweem grehfeem; un no ta laika, ka laizigas teefas tahdahm pahrkahpschanahm nedi kaunu, nedf fohdibu ne usleef, pee daudseem gohds un kauns tâ suddufchi, ka dwehfeles-ganna norahfchanas par to mas wairs ko palihds, un laudis sawu kahsas-deenu, kurrâ preeksch wiinneem wajjadsetu weenai deenai buht, fur ar fluffu un pasemmigu prahtu pee Deewa ja-luhdsfchehlahjiba, padarra par leelas lustefchanas deenu. Bet Deewa teefâ naw mitrejufees par to doht leezibu. Neswehtiba daschâ mahjâ redsama, mihslehtibas truhkums pee laulateem laudim, un eenaidiba un nemeers, dserschana un wiffada nekreetna buhschana, nabbadjiba, wahjibas un ne-istehamas behdas irr tee behdigi augli tahdas darrifchanas. Ak kaut wiffi, kas sawu laulibu bes Deewa eefahkufchi, un taggad daschâs leelas behdâs irr, achhtu, ka wiinnu grehki wiinnu behdu awohts, un ar firsnigu pasemmoschanu greestohs atpakkat us to Kungu! Ak kaut tee, kas laulibu wehl naw eefahkufchi, no firds us Deewu greestohs, un scho luhgtu, ka tas wiinnus wadditu un no grehka wiltibas pasargatu! Juhs effat dahrgi atpirkri, tad nu gohdinojeet Deewu sawâs meefâs un sawâ garrâ, kas Deewam peedeir. Kad mehs nu, mihsas draudses, tahdus wahrduf us jums runnojam, tad mehs tur flahr sinnam, ka Kristus mihslehti

bu un winna behdas par juhsu laizigu un muhschigu lab. flahschanu, muhs us to dsenn. Lai tas Kungs dohd, ka juhs scho grahmatu ta fawentu, ka zitfahrer tee Korinteri Apustula Pahwita grahmatu fanehma, kas pee winneem padarrija deewischku nofkumschanu un bihsaschanu un karstu darboschanu. Mehs juhs wiffus atwehlan Deewa scheplastibai eeksch Jesus Kristus, muhsu Kunga. — Mahjitaji un draudses wezzaji eeksch Elberfeldes sawa runnas-deena.« 16.

Kristigas isfkaidroschanas to 10 Deewa bauflu.

5.

Ohtrajs bauflis.

Mohs. gr. 20, 7. Lew ne buhs ta Kunga, tawa Deewa, wahrdu welti (nelectigi) walkaht (minneht); jo tas Kungs to nesohditu ne pamettihé, kas winna wahrdu welti walka.

Luttera isfkaidroschana: Mums buhs Deewu bihters un mihtocht, ka mehs pee winna wahrda ne lahdam, neds nepateesi Deewu minnam, nei burram, nei mellojam, nei peewillam; bet winnu wiffas behdas peesauzam, luhdsam, teizam un flawejam.

Jo dahrgaks mums, krijsiteem zilwekeem, tas wahrds muhsu Deewa un pestitaja wajjaga buht, un jo zertafi mehs effam pahrlleezinati un tizzam, ka (Ap. darb. gr. 4, 12.) »ta pestifchana naw zaur zittu ne weenu,« un ka »arridsan zits wahrds ap-paksch debbes starp zilwekeem naw dohts, zaur ko mehs warram muhschiqi dschwocht,« (mums muhschiqi labbi warr flahtees) »ka ween tas wahrds Jesus«. Wifs, ko mehs no Deewa sinnam, kahds wufsch irr pehz sawas buhschanas, un kas winna labs un schehliqs prahts irraid, to wufsch mums zaur sawu dehlu. Jesu irr darrijis sinnamu. Tee zilweki Kristus muhscha scho leezibu pahr winnu dewe. (Zahn. 1, 14.) »Wufsch dschwoja muhsu starpá, pilns schelastibas un pateesibas, un mehs redsejam tahdu gohdiku, ka ta weeniga peedsimmuscha Dehla no Lohwa.« Wufsch rahdijahs, pars fwehts un taifus buhdams, ka tas ihstems widdutajs starp Deewu un starp mums grehsigeem zilwekeem. Kad mums tadeht Deews pawehl ohtra baufli sawu wahrdu tik fwehtuturreht, ka to ne kad nelectigi, ne pee kahdeem neekeem, minnam, tad tik pat arri to fwehtu Jesus wahrdu buhs zeenicht, to arri nelectigi un welti ne buhs minneht; jo mehs lassam sawa bihsbelé (Zahn. 5, 23.): »wiffeem buhs to Dehlu gohdaht, ittin ka tee to Lohwu gohda; kas to Dehlu ne gohda, tas ne gohda to Lohwu, kas winnu subtijis« (Zahn. 10, 20.) »Wufsch un tas Lohws irr weens« (Zahn. 14, 9.) »Kas winnu reds, tas to Lohwu reds.« Kas Jesus wahrdu tizzigi peesauz un peeluhds, tas arri Deewu peeluhds garrá un pateesiba. — Ka deewabihjigeem zilwekeem, ka Deewa un Kristus mihtotajeem, mums ne buhs zitteem neds pee Deewa, neds arri pee Kristus wahrdu ko taunu wehleht, neds zittus peewilt, neds arri zitteem flahdeht pee bufschanas; mums arri ne buhs neds pee melleem nebehdigi Deewu peesaukt par leezineeku un atreebeju; jo tas Kungs muhsu Deews teescham bahraj atmaksahs teem, kas us tahdu wihsi winna, sawa Kunga, wahrdu welti, nelectiqi, ka melkuli un wiltneeki, minn un peesauz. Wiffu to mums Deews flaidri aisleeds ohtra baufli.

Za tas wiffur flah-buhdams Deews, un winna Dehls, muhsu aughs mahjitajs un pestitajs Jesus mums allaschin stahwetu prahra, un mehs pehz Jesus garru un prahtu

un pehz winna mahzibahm un preekschshimi ar sawu mihtu radditaju un pestitoju sadrau-
 dsetrohs un sabeedrotos, tad teescham mums mihtajsdarbs arri buhtu, pee sawa mihta
 Deewa un Kunga patwertees eefsch labbahm un taunahm deenahm. Lai ismeklejaamees,
 woi mehs jau teescham tik tuwi effam sabeedroti, un ta sadraudseti ar sawu Kungu
 un pestitaju? Lai taifni pahrbaudamees, woi dohmojam us muhsu Deewu ar patei-
 zlgu firsi, kad rihtos zekamees un wakkaros eemam gulleht? Woi winsch mums
 allaschin stahw prahta, ka arri nomohda effam? Woi tu, kristihs zilweks,
 ar Deewu eefah; sawus darbus? Woi tu pee winna mekle padohmu, kad
 pats ne sinni, ko eefahle un ko darriht? Un ja tew kas ne isweizahs, ja tewim kas
 trubhst, woi fahp, ja tewim kahdi firdehstii; pee ka tu wissuwairal patwehrees un
 paligu mekle? Un ja tewim atkal kas isdohdahs labbi, ja tu dauds labbu, arri sweh-
 ribu dabbu, ja tewim irr tik dauds pee rohkas, jik tew wajjaga; kam tu par to patei-
 zi un flawe? Ar ihseem wahrdeem: ar ko tu allasch effi sabeedrotos un sadraudsehts
 ikdeenas? Woi tas irr tas Kungs tahs debbes un semmes? jeb woi ta pasafite, un
 kas pasaulé irraid? Woi tas dshws Deews; jeb woi azzurakribo, meefas kahriba
 un lepniga dshwofchana irr tawi elka; deewi? Ja teescham effi sadraudsejees ar to
 dshwu Deewu, tad tew arri buhs taifniba, meers un preeks eefsch swehta garra; bet
 ja tew irr draudsiba un beedriba ar besdeewigeem, grehziqeem zilwekeem, tad tewim
 grehki, nahwe un pasuschana par algu buhs. Ak mihti kristigi lassitaji! Mehs gan
 wiffi wehlejam, ka mums ohtra dshwiba pehz mirschanas muhschigi labbi klastos;
 woi naw teefs? — Bet woi mehs wiffi arri kahdu reisi effam apdohmajuschy, no kah-
 das buhschanas ta sagaidama swehtiba un labklahschana buhs? — Paschi mehs
 to gan ne sinnatu, ja swehti raksti mums pahr scho swehtibu tik dauds sinnu ne buhtu
 dewuschy, jik ween mehs warram saprast, prohti: ka mehs Deewu redsesim waiga
 walgam; (1Mohf. gr. 32, 30.) tas irr: Winna skaidraki arshsim, ne ka scheitan,
 — ka bes mitteschanas ar winnu buhsim sabeedroti, ka winnu ar swehtu preeku ap-
 brishnosim, winnu peeluhgsim, teifsim un flawesim. Bet, ko tad winna dshwiba
 darrihs tee, kam sché jau ne patikke, bet reebe Deewu peesault, ar dseefmahm teift
 un flaweht, — kam jau schinni dshwiba qarsh laiks bija basniza, un tavehz tur ne eegahje,
 un labprah tur ne mittinajahs? Ak! jik dsilli dauds no teem prahtiqeem Deewa tad
 dijumeem irr krituschy! jik mas no teem garrigi sabeedrojahs un sadraudsejahs ar
 sawu Deewu un pestitaju! Winneem firde us to ne mas ne neffahs, ar sawu Deewu
 sabeedrotees. Dauds gan ohtigi ar sawahm luhgschanahm Deewam preekscha nahf,
 bet daudsreif ne dohma us to, kahds winsch irr, ar ko tee runna, un kahdas tahs lees
 tas, ko tee winnam preekscha neff. Dauds gan Jesu fauz par sawu Kungu un pe-
 stitaju, bet teem nedf Kristus gars, nedf tee dshwo pehz winna garra un prahta.

Ka tad warram mahzitees, ar sawu Deewu un pestitaju tuwu sabeedrotees garrá
 un pateessiba? — Ka dabbusim atkal sawas behdas spehku us Deewu patautees? Ka
 warram dabbut labprahribu un firdeerohschibu, Deewu peesault un peeluhg, tam
 pateift un to flaweht? — Tam atkahpucham, nesatgreesigam grehziqeem tahda
 firdebuhschaná irr eenaidiba un pahrgalwiba prett Deewu un prett to bauflibas wahidu:
 »tew buhs« ta par arri prett to; »tew ne buhs« Tam zilwekam no few poscham

grubti nahkabs, ar sawu mihtu un schesligu radditaju tuwu sadraudsetees, wiinnam us to naw labs prahts. Ja tam schesligam Deewam ne buhtu patizzis, ar saweem atkaphuscheem behrneem atkal salihdsinatees (2 Kor. 5, 19.); — ja winsch ar mums atgreesigeem zilweeem ne buhtu sadraudsejees; tad meh's gan wiinnu ne buhtu meklejuschi. Deews pats muhs irr usskubbinajis un pamohdinajis, fa meh's wiinnu mekletu un atrastu. (1 Tessal. 2, 12.) »Deews muhs aizina pee sawas walstibas un gohdibas.« (Kol. 1, 13.) »Deews muhs irr israhwis no tumstibas war-ras, un pahrstahdijs eeksch sawa mihta Dehlo walstibu.« (Ewes. 1, 5.) »Deews mums papreeksch irr nodohmajis to behrnu:teefu zaur Jesu' Kristu, pee few pascha, pehz sawa prahta labpatifschanas.« (Ewes. 1, 3.) »Deews pats muhs irr swehtijis ar wissu gar-rigu swehtibu eeksch debbesigahm dahwanahm zaur Kristu;« jo (2 Petr. 3, 9.) »Deews ne gribb, fa kahdam buhs pasust, bet fa wisseem buhs greestees us atgreeschanu no grehkeem.« To paschu swehti raksti mums wehl zittas weetas stahsta. (Ebr. 1, 1.) »Deews daschu reisi un daschadi wezzos laikos us teem tehweem runnais zaur teem praweescheem, irr runnais schinnis pehdigas deenas us mums zaur to Dehlu.« La Deews jau wissos laikos mihtigi un schesligi zittus zilwekus pee sewis irr aizinajis un wiinnu firdis irr pamohdinajis, lai tee wiinnu mekletu. Woi Deews to ne wehl skal-draki naw parahdijs, fa »winsch gribb (1 Tim. 2, 4.), fa wissi zilweli muhschigi tohp isglahbri,« zaur to, fa winsch paschu sawu wissu-mihtaku Dehlu mums par mah-zitaju un pestitaju, ka zilweku, likke peedsimt, un mums por labbu ka sawu dsihwu wahrdu un preeksch-rakstu kahdu laiku pasaulé dsihwoht? (Reem. 8, 3.)

Woi muhs kristitus zilwekus schi muhsu mihta radditaja un pestitaja leela sches-lastiba ne dsenn, ne mohdina spehziigi un pamahza (Tit. 2, 12.); fa meh's to besdeewibu, un tahs pasauligas eekaproschanas aisleegdami, gaddigi un taifni un deewabihjtai dsihwojam schinni pasaulé, schinni fataifschanas laika, kamehr wehl dsihwotaji effam? Woi teem, kas grehku:meega zeeti gult, ne prenahkabs pee laika zeltees? Woi juhs, kas juhs wehl pastahwigi grehziineeki, gribbat tihscham un nebehdigi nizzinah't wehl jo prohjam (Reem. 2, 4.) »to baggatibu Deewa laipnibas un pazeeschanas un lehnpah-tibas?« woi juhs tad ar tihschu prahtu ne gribbat atsicht, fa juhsu Debbes. Tehwa laipniba (un arri juhsu pestitaja leela mihtestiba) juhs skubbina us atgreeschanu no grehkeem, pee laika ar sawu Deewu salihdsinatees. Ne sakrahjeetees tihscham, (Reem. 2, 5.) ne uswelkat sewim Deewa taifnu un bahrgu atmakfaschanu tanni leela teefas deenas! — Mahzaitees, mihtli tizzibas beedri, — mahzaitees sawu pestitaju Jesu ihstieni atsicht. Teescham, tee, kas wiinnu to brijhdi redseja, tee redseja to Debbes. Tehwu; ka azu-leezineeki paschi to apleezinaja (Zaha. 1, 14): »Las wahrds tappe meefa, un dsihwoja muhsu starpá, pilns scheslastibas un pateesibas, un meh's wiinnu gohdibu redse-jam, tahdu gohdibu, ka ta weeniga peedsimmuscha Dehla no Tehwa.« Winsch jau bija (Ebr. 1, 3.) »tas arspihdums tahs gohdibas un tas gihmis Deewa buhschanas.« (Kol. 2, 9.) »Eeksch Jesus mahjo wissa pilniba tahs deewibas ite ihpaschi.« Sa-draudsetees, Jesus laudis, sadraudsetees tapehz arri jo deena, jo waitak ar Kristus garru, fo pats Deews mums irr dewis un suhtijis (1 Kor. 1, 30.) »par gudribu un taifnibu un swehtu=darrifschanu un pestifschanu.« Juhs sinnat, fa muhsu Lutters

ohtru tizzbas lohjekli mums irr isfraidrois tá: »es kristihes zilwek tizzu, fa Jesus Kristus pateefs Deews no ta Tehwa eeksch muhschibas peedsimmis.« — Var tahdu tee Apustuli un pirmaji leezineeki wiinnu arri atsinne, apzeenija un peeluhdse; ar wiinnu ruwu un zeeti fabeedroti un fadraudseti, tee pallfke fwehtigi zilweki. Lai arri mahzamees, Jesu pareisi atsicht, un ar wiinnu jo deemas, jo wairaf fabeedrotees un fadraudsetees. Tas mums ne buhs greubti, ja meh's ween ruhpiigi dsennamees, wiinna garru un prahtu dabbuht. Kas scho mums no Deewa isredsetu augstu mahzitaju un pestitaju tuwaki posihst, tas pee atsichchanas tahs pateefibas nahks; tas ne buhs ween aismirsiqs klausitajs wiinna mahzibu, bet arri pastahwigs darritajs. Wiasch tad arr' no wiffas firde tizzehs scheem wahrdeem: (Ap. darb. gr. 4, 12) »ta pestichana naw zaur zittu ne weenu, jo arridsan zits wahrds appaksch debbes stary zilwekeem naw dohts, zaur ko meh's warram muhschigi dsichwoht,« zaur ko tikpat arri mums muhschigi labbi warr klastees, fa ween tas wahrds Jesus. Muhsu pestitajs pate fakka (Gahn. 14, 23.): »Ja kas manni mihle, tas mannu wahrdu turrehs; un mans Tehws to mihlehs, un meh's pee to nahksim un mahjas-weetu pee ta darrifim.«

Pee ta lai tas schehlig's Deews un pestitajs mums wisseem dohd labprahtibu, gaismu un spehku. Amen.

Weld: Lai meh's Deewu slaweht seidsam.

Slaw' un pateizibu neffam

Lewim, mihlais pestitajs!

Zaur tew' ween isglahbti effam,

Zaur tew Deews mums schehlotajs.

Kas sché cét eeksch tawahm p. hdahm,

Lam buhs debbes-meers un preeks;

Gohds un manta tam buhs neeks;

Debbes to usneems pehz behdahm. —

Kas tew, Jesu! pallausih's,

Muhscham ne buhs pasuddis. 13.

Wakkara dseefma.

Weld: Nu faules soohschums aisgabjis. 10.

1. Zau atfal deena aisgabje No mannas dsihwidas; Nu peclussuschus eettinnie Ztt mel-las tumfiba. 2. Zif ahtri muhsu muhsch's aisfreen, fa lahda pasalka. Ka grehtus ne ustraujam ween, Lai Deews muhs pasarga! 3. Kas allasch manna, schehlig's Deews! Zif reis tas apmaldahs? — Zits wehl arr' melle tairnotees, Un smahd firde-rahschana. 4. Bet tew, af firschu maunitajs! Zrr sin-nams latrs grehts; Tew arr' naw apflehts, Swehtajajs! Zif wahjisch irr muhsu spehks. 5. La mannas pahrlahpschana arr' Lew wiffas atklohtas. Tu sin', fo latrs dohm' un darr', Ka tas apgrehtejahs.	6. Ka gau preeksch tew pastahwetu, Tu tairnais teefatajs! — Ut schehlo man nespeh-zigu, Tu leels apschelotajs! 7. Pirms meegs wehl ezm uktittih's, Es luhdsu, Kristus dehl Peedohdi man, lam grehki wiff' Palikke gauschi schehl. 8. Pasargi man us preekschu, Deews! Ka ne apgrehkojohs; Palihdsi wairaf schlihtitees, Un ta beigt pastarohs. 9. Ut effi schinni nakti arr' Mans glabbejs tumfiba; Rogreesi wiffu, kas man warr Sa-trauzeht meedsiná. 10. Ja rihtu weffels redseschu, No jauna apnemshohs, Pehz Kristus praht' tew dsih-wofschu, Tew mirschu pastarohs. 13.

Z a u t a s c h a n a s.

- 17) Kas flehpahs stary traukeem?
 18) Kas redseja garrá werdoschu pohdu?
 19) Kas bakstija ar dokschahm karlá?

36.